

Потрошња опасних хемикалија у Републици Србији, 2011.

– Претходни резултати –

Приказани подаци представљају претходне резултате Истраживања о потрошњи опасних хемикалија у секторима Рударство, Прерађивачка индустрија, Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром, Снабдевање водом и управљање отпадним водама (области Скупљање, пречишћавање и дистрибуција воде и Уклањање отпадних вода), према класама токсичности.

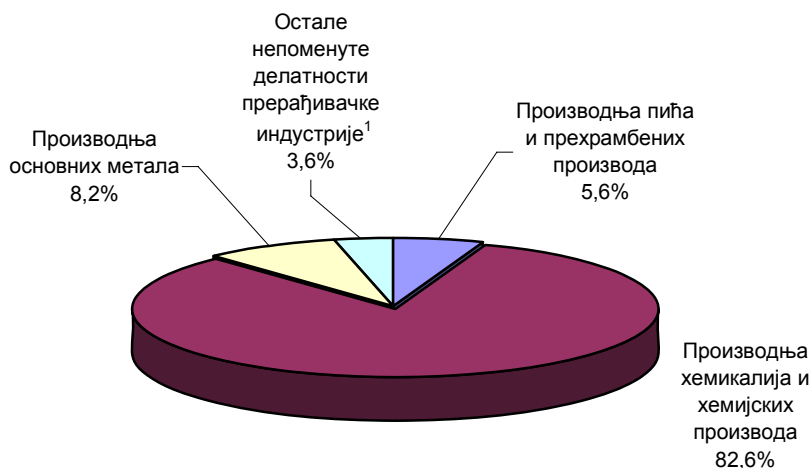
Укупна потрошња опасних хемикалија у 2011. години већа је за 21,7% у односу на 2010. годину. У посматраном периоду забележена је повећана потрошња токсичних хемикалија за 35,8%, затим штетних хемикалија за 32,9% и канцерогених, мутагених и хемикалија токсичних по репродукцију за 0,8% у односу на 2010. годину.

У сектору Прерађивачка индустрија потрошња опасних хемикалија у 2011. години је 697 693 тоне, од којих је, према областима делатности, највеће учешће у области Производња хемикалија и хемијских производа – 82,6%, а затим у области Производња основних метала – 8,2%.

Табела 1. Потрошња опасних хемикалија у Републици Србији, према класама токсичности, 2009–2011.

	2009	2010	2011
Укупно	434 633	587 195	714 811
A – Канцерогене, мутагене, хемикалије токсичне по репродукцију	14 013	18 624	18 777
B – Хронично токсичне хемикалије	3 107	4 126	3 529
C – Веома токсичне хемикалије	106 731	177 691	169 786
D – Токсичне хемикалије	236 493	305 082	414 152
E – Штетне хемикалије	74 289	81 672	108 567

Графикон 1. Потрошња опасних хемикалија у Републици Србији, сектор Прерађивачка индустрија, 2011.

¹⁾ Производња дуванских производа, Прерада дрвета и производи од дрвета, осим намештаја, Производња рачунара, електричних и оптичких производа, Производња намештаја, Остале прерађивачке делатности, Поправка и монтажа машина и опреме.

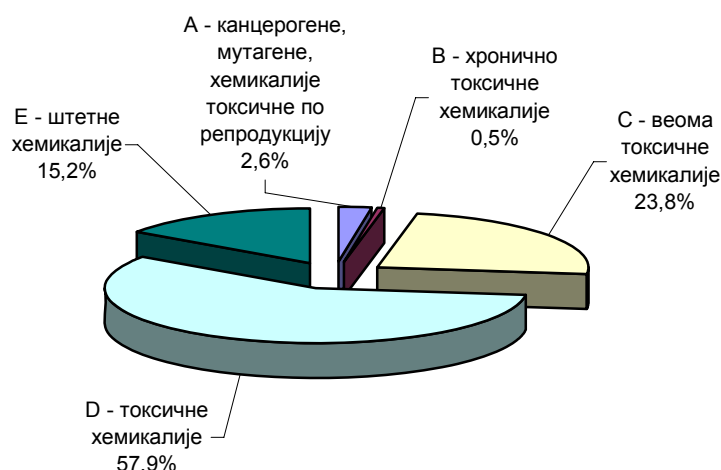
Укупна потрошња опасних хемикалија у 2011. години је 714 812 тона, од којих је, према класи токсичности, у класи токсичних (D) утрошено 57,9%, веома токсичних (C) 23,8%, штетних (E) 15,2%, канцерогених, мутагених и токсичних по репродукцију (A) 2,6% и хронично токсичних (B) 0,5%.

У сектору Прерађивачка индустрија забележена је највећа потрошња опасних хемикалија у класи токсичних (D) од 57,4%, веома токсичних хемикалија (C) од 23,9% и штетних хемикалија (E) од 15,5%.

Табела 2. Потрошња хемикалија у Републици Србији, према областима делатности и класама токсичности, 2011.

	Укупно	Класа токсичности				
		A	B	C	D	E
Република Србија	714 811	18 777	3 529	169 786	414 151	108 567
Рударство	1 458	3	1	557	892	6
Прерађивачка индустрија	697 693	18 641	3 527	166 643	400 531	108 351
Производња прехранбених производа	15 922	0	136	9 818	5 705	262
Производња пића	23 217	0	0	2 361	898	19 958
Производња текстила	254	-	-	215	38	1
Производња одевних предмета	90	1	-	11	34	45
Производња коже и предмета од коже	258	-	7	45	193	13
Производња папира и производа од папира	1 619	2	2	118	1 376	122
Штампање и умножавање аудио и видео записа	918	847	0	10	1	60
Производња кокса и деривата нафте	3 783	2	0	2 089	615	1 076
Производња хемикалија и хемијских производа	576 104	17 599	2 117	138 369	335 563	82 456
Производња основних фармацеутских производа и препарата	346	0	10	77	240	19
Производња производа од гуме и пластике	6 040	157	51	326	4 752	753
Производња производа од неметалних минерала	799	0	46	62	270	421
Производња основних метала	57 008	29	2	4 401	50 257	2 318
Производња металних производа, осим машина	860	0	8	63	397	392
Производња електричне опреме	9 821	-	1 073	8 611	37	101
Производња непоменутих машина и непоменуте опреме	198	1	31	1	6	159
Производња моторних возила и приколица	211	0	0	18	112	81
Производња осталих саобраћајних средстава	99	-	-	-	0	99
Остале непоменуте делатности прерађивачке индустрије ¹⁾	146	4	41	49	37	14
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	7 105	134	1	2 532	4 426	11
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	8 555	0	0	54	8 302	199

Графикон 2. Потрошња опасних хемикалија у Републици Србији, према класама токсичности, 2011.

¹⁾ Производња дуванских производа, Прерада дрвета и производи од дрвета, осим намештаја, Производња рачунара, електричних и оптичких производа, Производња намештаја, Остале прерађивачке делатности, Поправка и монтажа машина и опреме.

Методолошка објашњења

Објављени подаци прикупљени су редовним статистичким истраживањем о потрошњи хемикалија.

Дата листа опасних хемикалија састављена је на основу својстава хемикалија које утичу на живот и здравље људи.

Према степену токсичности извршена је класификација опасних хемикалија на пет класа: класа А – канцерогене, мутагене и токсичне по репродукцију, класа В – хронично токсичне (корозивна, иритативна и хемикалија која изазива сензибилизацију), класа С – веома токсичне, класа D – токсичне и класа Е – штетне.

Канцерогена хемикалија јесте хемикалија која, ако се удахне, прогута или продре кроз кожу, може да изазове рак или повећа могућност његовог настанка.

Мутагена хемикалија јесте хемикалија која, ако се удахне, прогута или апсорбује кроз кожу, може да изазове наследне генетске промене или повећа могућност њиховог настанка.

Хемикалија токсична по репродукцију јесте хемикалија која, ако се удахне, прогута или апсорбује кроз кожу, може да изазове ненаследне штетне ефекте код потомства и/или ослаби мушке или женске репродуктивне функције, односно да ослаби њихову способност или да повећа могућност њиховог настанка.

Корозивна хемикалија јесте хемикалија која у контакту са живим ткивом може да га уништи.

Иритативна хемикалија јесте хемикалија која није корозивна, а која при краткотрајном, дуготрајном или поновљеном контакту са кожом или слузокожом може да изазове њену упалу.

Хемикалија која изазива сензибилизацију јесте хемикалија која, ако се удахне или продре кроз кожу, може да изазове реакцију преосетљивости, а дуже излагање тој хемикалији може да изазове карактеристичне штетне ефекте.

Веома токсична хемикалија јесте хемикалија која у веома малим количинама, ако се удахне, прогута или апсорбује кроз кожу, изазива смрт, акутно или хронично оштећење здравља.

Токсична хемикалија јесте хемикалија која у малим количинама, ако се удахне, прогута или апсорбује кроз кожу, изазива смрт, акутно или хронично оштећење здравља.

Штетна хемикалија јесте хемикалија која, ако се удахне, прогута или апсорбује кроз кожу, изазива смрт, акутно или хронично оштећење здравља.

Листа хемикалија је у складу са Уредбом о регистрацији, евалуацији и ауторизацији хемикалија 1907/2006 (REACH – Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemical substances).

Детаљнији приказ методологије доступан је на веб-страни РЗС-а:

<http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/userFiles/file/Zivotna%20sredina/SMET8/SMET011110C.pdf>

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохију, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).